

ПОЕЗИЈА У СЛАВУ ОКТОБАРСКЕ
РЕВОЛУЦИЈЕ ИЛИТИ ОДГОВОР 20. ВЕКУ

**Душан Опачић: *Поезија револуције*, Друштво за
афирмацију културе – Пресинг, Младеновац, 2017.**

Антологије су одувек, дакле од својих почетака, планирања, настајања и развијања, биле места за проглашавање одређених мишљења, предлога и погледа, а све то у склопу уређивања и наградне система вредности. Таква „места“ лавирају између њихов заменичких, па и метафоричких, одредница „трона“ и „олтара“ у смислу разумевања мотивације и аргументације у процесу издвајања и разликовања делова материје која се анализира и промовише. Сличну, ако не и исту, судбину дели и антологија ПОЕЗИЈА РЕВОЛУЦИЈЕ (167. стр.), коју је приредио ДУШАН ОПАЧИЋ (1977, Београд), познати београдски новинар и песник. Реч је о антологијском издању у коме су се нашле песме тридесет и једног у свету познатих песника рођених између 1823. И 1913. године: Петефи Шандор (1823-1849), Коста Абрашевић (1879-1898), Сезар Ваљехо (1892- 1938), Владимир Владимирович Мајаковски (1893-1930), Николас Гиљен (1902-1989), Пјер Паоло Пазолини (1922-1975), Антонио Агостино Нето (1922-1979), Бертолт Брехт (1898-1956), Оскар Давичо (1909.1989), Пабло Неруда (1904-1973), Пол Елијар (1895-1952), Август Цесарец (1893-1943), Љубица Ивошевић Димитрова (1880-1933), Манолас Анагностакис (1925-2005), Александар Александрович Блок (1880-1921), Рафаел Алберти (1902-1999), Тасос Ливадитис (1922-1988), Луј Арагон (1897-1982), Назим

Никмет (1902-1964), Стивен Спендер (1909-1995), Ерих Фрид (1921-1988), Махмуд Дарвиш (1941-2008), Јозеф Хора (1891-1945), Леонид Николајевич Мартинов (1905-1980), Чедомир Миндеровић (1912-1966), Петар Безруч (1867-19589, Николај Вапцаров (1909-1942), Жак Превер (1900-1977), Тин Ујевић (1891-1955) и Иван Горан Ковачић (1913-1943). Застпљеним песницима, међу којима су: три Руса, два Србина, један Перуанац, један Мађар, два Италијана, један Анголац, један Немац, један Јевреј, један Чилеанац, три Француза, три Хрвата, два Грка, један Енглец, један Аустријанац, један Палестинац, два Чеха, један Турчин, један Бугарин и један Југословен, објављена је по једна, две или три песме, док је Кости Абрашевићу објављено пет песама.

Антологија се отвара мишљењем словеначког песника Срећка Ковосела (1904-1926), који је записао да је: „Капитализам створио нову богату културу, и тиме је класна борба престала да буде само политичка и социјална. Морала је да се пребаци и на подручје културе.“, које је њен приређивач Душан Опачић, у извесном смислу, апострофирао као мото. У предговору, написаном у веома ефектно изведеној краћој форми, који такође потписује Душан Опачић, наведено је да је антологија „одговор двадесетом веку“, односно „веку иза нас, пуном искушења, можда и најкрвавијем у историји човечанства, овенчаном са два светска рата и безброј локалних; веку у коме је живот човека јако мало вредео, осенчен сивилом депресије, океан из кога су на површину испливале најгоре пошастии“. И управо, наспрам таквих појава изнедрили су се несалонски песници неучаурени у затворене кругове, опсесије и преокупације „чистом уметношћу“, који су својом поезијом, или ти „поезијом револуције“ дали несумњиво оргиналан и јасан одговор: ропству, ратовима, крвопролићима, кризама и успону

капитализма, који је као неправедан друштвено-политички систем и друштвени процес „проузроковао сурове и трагичне друштвене последице“. У свом предговору приређивач прецизно истиче да је овако формулисана песнички одговор био „вера, али и борба за неки праведнији свет“, свет једнакости и заштите људских права и слобода, „за свет истине“. „Одговоре су нам дали, каже Д. Опачић, и на борбу позивали сви они песници који су се у својим стиховима сугестивно обраћали обичном човеку, обесправљеном раднику, сиромашном сељаку, потлаченим и поробљеним“. Ти песници се неумитно могу прогласити и сврстати међу социјалне, револуционарне и ангажоване. И, као што сам навео у овом осврту, то су били песници који су се јавили диљем света и из многих његових земаља, из: Русије, Чилеа, Перуа, Палестине, Анголе, Турске, Италије, Француске, Југославије..., а велика Октобарска револуција (1917), као и стварање прве државе пролетеријата и владавине социјализма СССР, дали су им велику наду у боље сутра, као и позив на борбу за права и слободу потлаченог човека Приређивач истиче, да је током рада на овој антологији, која је објављена у године у којој се слави стогодишњица велике Октобарске револуције, наишао на многе песнике који су се јавно изјашњавали као комунисти, левичари и заговарали тај нови и бољи свет. По његовим речима, ова антологија је замишљена као истраживачки покушај, и пројекат, са идејом „да се сви великани социјалне и револуционарне поезије, по мени на челу са Владимиром Владимировичем Мајаковским, окупе и нађу на једном месту, на „трону“, или „олтару“ једне књиге, без обзира из које земље или са ког континента потичу, и ком књижевном програму или правцу формално припадају. У складу са изреченим, мишљења сам да се нит тзв. „револуционарне поезије“

никада није ни прекидала и да се њен пламен проширио и шири диљем света као одржива и неугасива енергија одбране од политичке, расне и економске дискриминације.

Занимљивост ове антологије је ситуиран и у податку што она започиње навођењем 74 реда или стиха песме ИНТЕРНАЦИОНАЛА, као и њеног краћег историјата или биографије, а у којој стоји да је: „Интернационала (franc. L Internationale) свечана песма и химна светског пролетеријата за коју је оргиналне речи (на фрнцуском) написао 1870. године Ежен Потје (1816-1887), члан Париске комуне, док је 1888. године Пјер Дегејтер (1848-1932) написао музику за песму, која је те исте године први пут изведена на прослави социјалистичког удружења новинара у Лиону (Француска), а од када се шири и пева међу француским радницима, док 1899. године постаје химна француских социјалиста. Интернационала је постала химна међународног револуционарног социјалистичког покрета и преведена је на преко 90. језика.

За крај ваља посебно и наглашено истаћи да је ово антологија добродошла у свету у коме за „добробит“ појединачног капитала и богатства несумњиво опет влада мањина над већином, јер песме из њеног садржаја недвосмислено указује на неопходност борбе против насиља свеколиког једноумља. За ову антологију, уз све изречене похвале, може се рећи да је врхунски прегледно урађена.

Зоран М. МАНДИЋ